

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота

на тему: Фразеологізми з компонентом «любов» в англійській та українській
мовах.

Студентки групи Па 05-20
факультету германської філології
денної форми навчання
спеціальності 035 Філологія Англійська мова і
друга іноземна мова: усний і письмовий переклад
Назарової Марії Олегівни

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Субота Сергій Володимирович

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Chair of Germanic and Finno-Ugrian Philology

Term Paper

Phraseologisms with the lexical unit "love" in English and Ukrainian.

Nazarova Mariia

Group IIa 05-20

Germanic Philology Faculty

English language and a second foreign language: interpretation and translation

Research Adviser

Assoc. Prof.

PhD (Linguistics)

Subota S.V.

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ.....	7
1.1. Поняття «фразеологічна одиниця».....	7
1.2. Основні види фразеологізмів.....	8
1.3. Вивчення фразеологічних одиниць із словом «любов»	10
Висновки до розділу 1.....	11
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ЛЕКСИЧНОЮ ОДИНИЦЕЮ «ЛЮБОВ» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКИХ МОВАХ.....	12
2.1. Граматично-синтаксичні особливості фразеологічних одиниць із словом «любов».....	12
2.2. Лексико-семантичні особливості фразеологізмів з компонентом «любов».....	17
Висновки до розділу 2.....	21
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	22
РЕЗЮМЕ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ.....	27

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Мова – носій історії та культури нації. Саме тому, вчені активно досліджують різноманітні аспекти мови. Одним із найбільш промовистих аспектів будь-якої мови є фразеологія.

Фразеологія – розділ мовознавства, що вивчає фразеологічну систему мови й предметом вивчення якого є стійкі словосполучення.

Фразеологізми притаманні будь-якій мові світу, і вони є одним із ключем до міжнародної комунікації та взаєморозуміння різних народів світу. Сучасне мовознавство все більше акцентує на тому, що фразеологічні одиниці – стійкі словосполучення, що відображаються усе: історію народу, його звичаї та традиції, світогляд, фольклор.

Дослідженням теми фразеології займались багато мовознавців та перекладачів, серед них Ш. Баллі (Французька стилістика, 1961), В. В. Виноградов (Російська мова. 1947), О. Потебня (Із лекцій по теорії словесності. 1976), А. Баран (Фразеологія: знакові величини, 2014).

Актуальність дослідження полягає в тому, що сучасний когнітивний етап лінгвістики характеризується антропоцентричністю, що привертає увагу до внутрішнього світу людини. Так як почуття любові є одним із найважливіших компонентів внутрішнього світу людини, воно, безперечно, цікавить мовознавців.

Попри загальний інтерес серед усіх мовознавців світу до теми фразеології та фразеологічних одиниць, фразеологічні одиниці із компонентом любов потребують детальнішого аналізу і залишаються актуальним питанням для вивчення й надалі.

Мета курсової роботи: дослідити граматичні та лексико-семантичні особливості фразеологічних одиниць із словом «любов».

Для досягнення цієї мети необхідно розв'язати наступні **завдання:**

- визначити граматичні особливості фразеологічних одиниць із словом «любов»;

- проаналізувати лексико-семантичні особливості фразеологізмів з компонентом «любов».

Об'єкт дослідження: фразеологічні одиниці із словом «любов» в українській та англійській мовах.

Предмет дослідження: граматичні та лексико-семантичні особливості фразеологічних одиниць з компонентом «любов» в українській та англійській мовах.

Для досягнення поставленої мети використано описовий і компонентний **методи**, які дають змогу зосередити увагу на всіх наявних фразеологізмах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ.

1.1. Поняття «фразеологічна одиниця»

Фразеологія – це засіб мови, а отже, і літератури, і публіцистики. Фразеологізм – не просто стійке словосполучення слів, не просто мовний і стилістичний засіб. Фразеологізм – це сполучення, у якому завжди є багатий матеріал про історію народу, його звичаї, цінності та переконання (О. Соболевська, 2018: 5)

Предметом вивчення фразеології є фразеологічна одиниця, що являє собою стійке словосполучення, що складаються з двох або більше слів з цілісним значенням і характеризуються постійністю лексичного і граматичного складу.

Фразеологізми притаманні будь-якій мові світу, і вони є одним із ключем до міжнародної комунікації та взаєморозуміння різних народів світу. Сучасне мовознавство все більше акцентує на тому, що фразеологічні одиниці – стійкі словосполучення, що відображаються усе: історію народу, його звичаї та традиції, світогляд, фольклор.

Оскільки мову не оминають зміни, вона постійно розвивається, тож її фразеологічний фонд, тобто один із її елементів, розвивається поряд із нею. Фразеологія постійно поповнюється та вдосконалюється за рахунок інкорпорації у неї корисних елементів, таких як приказки, прислів'я, афоризми, професіоналізми, анекдоти та жарти, які протягом багатьох століть передаються від народу до народу та зберігаються у його пам'яті.

Засновником теорії фразеології є швейцарський лінгвіст французького походження Шарль Баллі, який вперше систематизував словосполучення у своїх працях “Нарис стилістики” (1905) та “Французька стилістика” (1909). Праця Ш. Баллі дала початок розвитку фразеологічних досліджень. Концепція Баллі розглядається у працях Амосової «Основи англійської фразеології», Куніна «Англійська фразеологія», Назаряна «Фразеологія сучасної французької мови» та багатьох інших мовознавців.

Існує більше двадцяти визначень фразеологічної одиниці, однак єдине визначення відсутнє. Складність підбору єдиного загальноприйнятого визначення зумовлена тим, що не усі типи фразеологічних одиниць мають однакові ознаки.

Вперше це поняття, не надавши чіткої дефініції, запровадив радянський мовознавець Виноградов (Російська мова, 1947). Він визначав фразеологічну одиницю як «своєрідні складні синтаксичні слова».

Видатний радянський лінгвіст Е.Д. Поливанов був переконаний, що фразеологія займе стійку позицію у лінгвістичній літературі майбутнього (Кунін, 1956: 7).

Б.А. Ларін з був першим ученим після Е.Д. Поливанова, який знову звернувся до питання про фразеологію як лінгвістичну дисципліну у своїй праці «Начерки з лексикології, фразеології та стилістики» (1956).

Різняться також і трактування цього поняття серед іноземних мовознавців зокрема англомовних. Наприклад, Стефан Т. Гріс, професор лінгвістики у Каліфорнійському університеті, вважає, щоб фразеологічна одиниця – це сукупність форми або семи певної лексичної одиниці та будь-якого іншого мовного елемента (S. Granger, 2008: 5). Радянсько-канадський мовознавець Ігор Мельчук визначає фразеологізм як «багатозначний зворот, значення якого не може бути встановлено за загальними правилами відповідної мови зі значень складових лексем, їхніх семантично навантажених морфологічних характеристик та їхньої синтаксичної конфігурації» (M. Everaert та ін., 2014: 167).

1.2. Основні види фразеологізмів

Серед основних завдань фразеології є систематизація фразеологічних одиниць. Учені притримуються різних наукових підходів для класифікації фразеологізмів. Беручи за основу певні ознаки фразеологічних одиниць та принципи їх дослідження, мовознавці виділяють низку класифікаційних схем.

Ш. Баллі у своїй праці «Короткий нарис стилістики» (1905) вперше запропонував класифікацію фразеологізмів за рівнем семантичного зрощення,

поділивши їх на три групи: звичайні словосполучення, фразеологічні ряди та фразеологічні єдності.

В основі класифікацій В. Виноградова лежить то й же принцип, що й у класифікації Ш. Баллі. Мовознавець виділив такі види фразеологізмів: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення (Баран, 1999 : 86).

Класифікацію за стилістичними функціями фразеологізмів у тексті запропонував М. М. Шанський. Він виділив у фразеологічному фонді: 1) міжстильові фразеологічні звороти; 2) фразеологічні звороти розмовно-побутового характеру; 3) фразеологізми книжного характеру; 4) фразеологічні архаїзми та історизми (Гамзюк М. В., 2000 : 288-296).

Цю класифікацію використовують дослідники мови художньої літератури, зокрема В. В. Виноградов (Російська мова, 1947), А. М. Григораш (Фразеологія та стиль, 1991) та інші. Стилiстична диференціяція фразеологізмів дає змогу встановити експресивно-стилiстичні функції окремих груп фразеологізмів та не охоплює всього багатоманітного й різнопланового фразеологічного матеріалу національної мови.

В. М. Васильченко (Васильченко, 2000), враховуючи стилістичні параметри фразеологізмів, поділяє їх на міжстильові (загальноживані) та стилістично марковані, тобто ті, що вжиті лише в певних стилях. В. М. Васильченко за джерелом виникнення виділив власне українські (народні та книжні) й запозичені фразеологізми.

Неможливо не згадати вітчизняних вчених-лінгвістів, які зробили значний внесок у цю галузь, а також у формування фразеології як окремої лінгвістичної дисципліни, серед яких: А. Супрун «Фразеологія іспанської мови», О. В. Кунін «Англійська фразеологія» та І. І. Чернишова «Фразеологія сучасної німецької мови». Так, дослідниця І. І. Чернишова в своїй монографії узагальнює проведені дослідження питання фразеології, розглядає об'єкт фразеології як науки, а також піднімає питання передачі в перекладі лексико-семантичних особливостей фразеологізмів, аналізує класифікації

фразеологічних одиниць, надає власну класифікацію, узагальнивши існуючий лексикографічний матеріал.

1.3. Вивчення фразеологічних одиниць із словом «любов»

Вчені дають різні тлумачення поняття кохання, але лексикографічне тлумачення лексем «любові» у тлумачних словниках у порівнянні аспекті дозволяє виділити унікальну та універсальну національну специфіку тлумачення цього поняття.

Кохання - інтимне та глибоке почуття, спрямованість на іншу особистість, людську спільність чи ідею. Кохання – це глибоке почуття, яке переживає людина і спрямоване на іншого людини, що викликає сильні переживання та що передбачає прояви поваги та турботи.

Пласт фразеологічних одиниць із словом «любов» і надалі залишається актуальним до вивчення та дослідження.

Серед українських дослідницьких робіт на цю тему, можна звернутись до роботи С. Мельника (Лінгвістичні особливості англійських ідіом з компонентом love, 2017). Метою його праці було дослідження лінгвістичних особливостей англійських фразеологізмів із лексичною одиницею «любов». Мельник проаналізував лексичні та граматичні особливості таких стійких виразів. У своїй роботі, мовознавець наводить класифікацію англійських ідіом залежно від функціонування у них лексичної одиниці «любов», а також залежно від типу речення, яке виконує роль фразеологічної одиниці.

Серед іноземних дослідників цієї теми, варто звернути увагу на дослідження Таджиєвої Мастури, яка в ході своєї роботи порівняла фразеологічні одиниці із лексемою любов в англійській та узбецькій мовах (Comparative analysis of phraseological units of the concept "love" in the English and Uzbek languages, 2022). Дослідниця робить головний акцент на культурних особливостях носіїв порівнюваних мов, а також визначає ставлення до поняття любов носії англійської та узбецької мов, порівнює їхні уявлення та цінності.

Висновки до розділу 1

Фразеологія – порівняно молода наука, предметом вивчення якої є фразеологізми. Фразеологічні одиниці є стійкими словосполученнями, які відображають культурні, національні особливості народу, а також його історію, походження, світогляд.

Ми також розглянули основні підходи до класифікації фразеологізмів. Вчені аналізують такі стійкі словосполучення з різних аспектів, застосовуючи різні методи та наукові підходи, які базуються на різних ознаках фразеологічних одиниць та принципах їх дослідження. Окрім того, ми описали класифікації за рівнем семантичного зрощення, стилістичними функціями та типологію ідіом у когнітивно-генетичному аспекті.

Фразеологічні одиниці із лексичною одиницею «любов», попри свою актуальність, є маловивченими. Такі одиниці вивчались здебільшого на базі англійської та інших мов, а не української. Однак, дослідження таких фразеологізмів дає змогу визначити лексичні та граматичні особливості таких стійких словосполучень, а також з'ясувати культурні та національні особливості таких одиниць.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ЛЕКСИЧНОЮ ОДИНИЦЕЮ «ЛЮБОВ» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКИХ МОВАХ

2.1. Граматично-синтаксичні особливості фразеологічних одиниць із словом «ЛЮБОВ»

Проаналізувавши фразеологізми із лексичною одиницею «любов» в англійській та українській мовах та класифікувавши їх за класифікацією, розробленою Ш. Баллі, яку пізніше доповнив радянській мовознавець Виноградов, ми з'ясували які фразеологізми переважають в українській та англійській мовах.

Так, наприклад, серед українських фразеологізмів переважають фразеологічні єдності, що є семантично неподільними фразеологічними одиницями, цілісне значення яких умотивоване значенням їх компонентів. (Баран Я. А., Зимомря М. І., 2004: 87).

Таблиця 1. Розподіл фразеологізмів за основними структурними типами

Тип фразеологізму	Кількість в українській мові	Відсоток в українській мові	Кількість в англійській мові	Відсоток в англійській мові
1. Фразеологічне зрощення	4	21.21%	18	29,5%
2. Фразеологічна єдність	26	78.78%	38	62,3%
3. Фразеологічне сполучення	3	9.09%	5	8,2%
Загальна кількість	33	100%	61	100%

Аналогічним чином серед фразеологізмів в англійській мові переважають фразеологічні єдності, а також фразеологічні зрощення, наприклад:

- *To be up to the ears in love* – бути по вуха закоханим (фразеологічне зрощення)
- *He knows not what love that has no children* – хто дітей немає, той любові не знає (фразеологічна єдність)

Окрім того, спільним для обох мов є те, що фразеологічні єдності зустрічають значено рідше.

Українські та англійські фразеологізми зі словом "любов" мають ряд спільних та відмінних граматичних особливостей. Провівши аналіз таких фразеологізмів, а саме порівнявши граматичну побудову речень, роль, яку виконує граматична одиниця «любов» у реченні, можемо виділити ці спільні та відмінні риси.

Граматична побудова таких фразеологізмів різноманітна зокрема, тому що вони включають в себе різні частини мови. Так, наприклад, фразеологічні одиниці із словом «любов» можуть включати наступні частини мови: іменники (наприклад, "любов без меж"), дієслова (наприклад, "make love to one"), прикметники (наприклад, "love child") і прийменники (наприклад, "to be in love with").

При аналізі фразеологічних одиниць виражених окремими словами чи виразами, ми взяли за основу тип вираження головного слова (іменні, вираженні іменником; дієслівні, виражені дієсловом), і таким чином ми з'ясували, які фразеологізми за такою ознакою переважають у кожній мові.

Таблиця 1. Розподіл фразеологізмів за типом вираженням головного слова

Мова	Іменні фразеологізми		Дієслівні фразеологізми		Загальна кількість
	Кількість	Відсоткове значення	Кількість	Відсоткове значення	
В українській	6	60%	4	40%	10
В англійській	18	85,71%	9	42,86%	27

Таким чином, серед фразеологізмів в українській мові значно переважають іменні фразеологічні одиниці, наприклад:

- *Любов породжує любов*
- *Любов з першого погляду*
- *Любов і кашель не приховаєш*
- *Любов не купиш і не продаси*

Аналогічним чином, серед фразеологізмів в англійській мові більш поширеними іменні фразеологічні одиниці, такі як:

- *Love and a cottage* – безкорисливе кохання
- *Love game* – «суха» гра
- *Calf-love* – юнацьке захоплення
- *Shipboard love* – корислива любов

Спільним для обох мов є те, що фразеологічні одиниці виражені дієсловом, хоч і не значною мірою, та все ж представлені менше, ніж такі фразеологізми виражені іменником. Наприклад:

- *Любитися як голуб'ята*
- *Сваритися - любитися*
- *Send one's love to one* – посилати, адресувати комусь свою любов
- *Love me, love my dog* – любиш мене, люби і мого собаку

Окрім цього, лексична одиниця любов може виконувати роль різних членів речення у різних фразеологізмах українською та англійською мовами.

Як в українській, так і в англійській мовах лексична одиниця «любов» часто виконує роль підмета:

- *Любов живе в халупах, як і в палацах*
- *Любов породжує любов*
- *Love is blind* – любов сліпа
- *Love is neither bought nor sold* – любов не купиш і не продаси

Слово «любов» також може виступати в українських та англійських фразеологізмах у ролі присудка. Однак перш ніж перейти до аналізу таких прикладів, варто зазначити, що так як серед засобів вираження граматичного

значення в українській мові більше переважають синтетичні, а в англійській – аналітичні, в українській мові присудком, як правило, виступає дієслово, яке є спільнокореневим від слова «любов» - «любити», а також «любить», «люблять», «любляться». Серед місцевих фразеологізмів, наприклад таких, що притаманні території Волині, можна зустріти ще одне спільнокореневе від слова «любов» - дієслово «любитися». В англійській мові лексична одиниця «love» виконує роль як іменника, так і дієслова, залежно від контексту і не відмінюється, на відміну від українського іменника.

Насправді, серед 33 фразеологізмів з лексичною одиницею «любов» в українській мові, фразеологізмів із цим словом у ролі присудка – небагато, лише у наступних фразеологізмах із структурою речення дієслова «влюбляється», «любитися», «любиться» виконують роль присудка:

- *Картошка не буряк, хто не влюбляється – послідній дурак*
- *Сваритися - любитися*
- *Хто чубиться, той любиться*

В англійській мові фразеологізмів, у яких лексична одиниця «love» виступає присудком у реченні значно менше. Серед 61 фразеологізмів в англійській мові, лише у 4 лексична одиниця «любов» виконує роль присудка:

- *Love me, love my dog – любиш мене, люби і мого собаку*
- *Each bird loves to hear himself sing - кожна жаба своє болото хвалить*
- *The sow loves bran better then roses - кому що, а курці просо*
- *Man may love his house well without riding on the ridge – можна любити свій дім, але не обов'язково його всюди хвалити*

Переважна більшість фразеологізмів із лексичною одиницею «любов» - короткі, лаконічні та передають головний зміст за допомогою лише декількох слів, такі як: «*Любить, як кіт мишку*», «*Purru-love*».

Оскільки фразеологізми можуть бути виражені не лише окремими словами чи виразами, але й цілими реченнями, ми проаналізували такі фразеологізми з лексичною одиницею «любов» з структурою речення за складом граматичної основи. У цілому українська та англійська мови мають спільні типи речень за будовою: прості та складні.

Серед фразеологізмів в обох мовах є приклади двох видів простих речень: односкладних та двоскладних.

Виконавши синтаксичний аналіз фразеологізмів із лексичною одиницею «любов» в українській мові, можемо виділити такий приклад односкладного речення: *«Немає пеньонзів – немає любові»*. Так як у головний член у цьому реченні означає дію, яка немає виконавця, а також беручи до уваги той факт, що у реченні немає підмета, робимо висновок, що воно є безособовим. Ще одним прикладом простого односкладного безособового речення є такий фразеологізм: *«Немає любові без ревнощів»*. Однак серед фразеологізмів з лексичною одиницею «любов» в англійській мові приклади простих односкладових безособових речень відсутні.

Утім, приклади простих двоскладних речень є серед фразеологізмів як в українській, так і в англійській мовах. Так, наприклад, фразеологізм *«Любов живе в халупах, як і палацах»* за типом речення є простим двоскладовим, оскільки містить одну граматичну основу, яка складається із підмета «любов» та присудка «живе». Виділимо також наступні приклади таких фразеологізмів в українській мові:

- *Сваритися – любитися* (одна граматична основа виражена двома членами головними членами речення: підметом «сваритися» та присудком «любитися»)
- *Кохати – землю водою напувати* (одна граматична основа виражена двома членами головними членами речення: підметом «кохати» та присудком «землю водою напувати»)
- *Любов породжує любов* (одна граматична основа виражена двома членами головними членами речення: підметом «любов» та присудком «породжує»)
- *Взаємна любов - найкраща нагорода* (одна граматична основа виражена двома членами головними членами речення: підметом «взаємна любов» та присудком «найкраща нагорода»)

Проаналізувавши фразеологізми з лексичною одиницею любов, ми також можемо виокремити серед них одиниці, оформленні у спонукальні речення, що за будовою належать до односкладових означено-особових. Такі фразеологізми представлені в обох мовах, що й не дивно, адже заклики до любові є

спільними для усіх народів світу. Серед фразеологізмів виражених спонукальним реченням в українській та англійській мовах є такі приклади:

- *Любиш мене, люби і моїх товаришів*

- *Love me, love my dog*

Однак, варто зауважити, що такі фразеологізми переважають в англійській мові, так як в українській такі фразеологізми саме із лексичною одиницею «любов» мало представлені.

Серед прикладів складних речень, тобто таких, що мають дві і більше граматичні основи (Антонюк Т. М., 2014: 259) можемо виокремити наступні:

1. Складносурядні:

- *Нужда у вікно, а любов у двері*

Серед англійських фразеологізмів із словом «любов» приклади таких речень відсутні.

2. Складнопірядні:

- *Там помічають багато недоліків, де мало люблять* – з пірядним місця (сполучник «де»)

- *Love will creep where it may not go* (*Любов пройде туди, де не слід*) – з пірядним місця (сполучник «where»)

- *When poverty enters the door, love will fly out of the window* (*Нужда у вікно, а любов у двері*) - з пірядним місця (сполучник «where»)

3. Складні безсполучникові:

- *Картошка не буряк, хто не влюбляється – послідній дурак*

- *Кому щастить у картах, тому не щастить у коханні*

- *The later love comes, the more it burns* (*Волосся сивіє, а голова шаліє*)

2.2. Лексико-семантичні особливості фразеологізмів з компонентом «любов»

Любов – одне з чи не найважливіших почуттів для усіх народів світу. Що посідає провідне місце у культурі, традиціях, та мистецтві кожної нації. У рамках цього розділу ми детально розглянемо лексико-семантичні особливості

фразеологізмів з компонентом «любов». Ми проаналізуємо їхнє значення, особливості вживання та походження, що дозволить нам краще зрозуміти, яку роль відіграє поняття любові у мовному виразі та як воно сприймається українськими носіями мови.

Шляхом зіставлення фразеологізмів із лексичною одиницею любов ми можемо виділити спільні та відмінні лексико-семантичні особливості.

Почнімо із спільних для обох мов лексико-семантичних засобів та компонентів у таких фразеологізмах.

По-перше, спільним для фразеологізмів англійської та української мови є вираження почуття надзвичайно сильного почуття закоханості через «сенсорні» засоби, а саме вуха (ears). Наприклад:

- *Бути по вуха закоханим*
- *To be up to the head and ears in love*
- *To be head over ears in love*

Окрім цього, для обох мов є спільним використання анімалістичного компонента у фразеологізмах із словом «Любов». Для українськомовних фразеологізмів поширеним є порівняння почуття кохання з тваринним світом, щоб виразити ту чи іншу ідею. Таким чином фразеологізми «*любить, як кіт мишку*» та «*любить, як вовк овечку*» за допомогою анімалістичного компонента виражають ідею сильного почуття і водночас вказують на несправедливість та жорстокість у стосунках. Фразеологізм «*любиться як коти*» розповідає про взаємне кохання між двома людьми, а «*любиться, як голуб'ята*» - про наївне, однак ніжне почуття любові.

В англійських фразеологізмах анімалістичний елемент також використовується для опису почуття закоханості та передачі різних видів цього почуття. Наприклад, фразеологізм и «*calf-love*» та «*puppy-love*» використовуються на позначення ідеї незрілого підліткового, юнацького кохання. Ця ідея реалізується саме за допомогою елементів «*puppy*» (щенья) та «*calf*» (теля), які метафорично позначають людей молодого віку.

Окрім того серед фразеологізми із словом «любов» в обох мовах ми можемо виділити наступні ідеї, які є спільними і для української, і для англійської:

1. *Безумовне кохання* Фразеологізми, які виражають ідею кохання, що не залежить від фінансового стану чи соціального статусу. Прикладами таких англійських фразеологізмів є:

- *Love is neither bought nor sold*
- *Love and a cottage*
- *Love lives in cottages as well as in courts*

Українськими еквівалентами цих фразеологізмів є наступні:

- *Любов не купиш і не продаси*
- *Любов у курені*
- *Любов живе в халупах, як і в палацах*

2. *Корисливе кохання.* До того ж в обох мовах є фразеологізми, хоча вони й суперечать попередній ідеї, які транслюють уявлення про кохання, залежне від фінансової чи соціальної вигоди. Наприклад:

- *Немає пеньонзів – немає любові*
- *When poverty enters the door, love will fly out of the window*

Еквівалентом останнього фразеологізму в англійській мові є:

- *When poverty enters the door, love will fly out of the window*

3. *Велике кохання.* Фразеологізми «to be deeply in love», «to be head over the ears in love», а також українські еквіваленти: «влюбитися по самі помідори», «бути по вуха закоханим» виражають ідею надзвичайно сильного почуття кохання.

4. *Кохання, яке неможливо приховати.* У фразеологізмах англійської та української мови почуття любові порівнюється із різними об'єктами, які на практиці складно приховати, і таким чином стверджується, що почуття кохання досить складно сховати від інших та зберегти у секреті. Прикладами фразеологізмів, що транслюють таку ідею є:

- *Любов та кашель не приховаєш*
- *Любов і бідність важко приховати*

Відповідниками цих фразеологізмів в українській мові є:

- *Love and cough cannot be hid*
- *Love and poverty are hard to hide*

Відмінною особливістю фразеологізмів в англійській мові від українських є наявність у таких релігійного компоненту, тоді як серед українських фразеологізмів такий компонент взагалі відсутній.

Наприклад, досить поширений у вжитку фразеологізм *«for the love of God»* (дослівно: ради любові до Бога) має значення «з метою», компонент «love» у цьому випадку використовується на позначення запалу, мотивації до чогось. У фразеологізмі *«love as the devil loves apples»*, який має відповідник в українській мові: «Любить, як кіт мишку», можна відстежити біблійний сюжет про Гадюку та спокусу забороненим плодом. Диявол у цьому фразеологізмі використовується для створення образу зла і передачі ідеї несправедливого, жорстокого кохання. Крім того, релігійний компонент є також у фразеологізмі *«Goddess of love»*, у якому використовується художній засіб антропоморфізація – перенесення людських рис на божество.

Фразеологізми в українській мові, у свою чергу, мають компонент їжі, який не представлений серед фразеологізмів зі словом «любов» в англійській. Так, наприклад, українці у таких зворотах виражають своє бачення почуття кохання за допомогою порівняння овочів з людьми: *«Картошка не буряк, хто не влюбляється - послідній дурак»*. «Картошка» та «буряк» протиставляються на основі відмінності між хорошими та поганими якостями, таким чином реалізується головна ідея фразеологізму – людина, яка не закохана або не може закохатись вважається у суспільстві неповноцінною. Крім цього, компонент їжі наявний також у наступному фразеологізмі: *«Влюбитися по самі помідори»*. У даному випадку порівняння почуття кохання з овочем використано для підсилення емоційного компоненту виразу, цей фразеологізм транслює ідею сильного та глибокого почуття до когось.

Також серед деяких фразеологізмів із словом «любов» в українській мові наявний елемент сварки, який відсутній у таких фразеологізмах в англійській мові. Припускаємо, що це зумовлено особливостями культури, оскільки українцям притаманна емоційна та бурхлива реакція на певні подразники, що часто виливається у сварку. Тож такі фразеологізми як *«сваритися – любитися»*, *«хто чубиться, той любиться»*, *«чим більше сваряться, тим більше любляться»* - не позбавлені самоіронії та висміювання власних вад. Крім того, вони передають ідею того, що сварка – не обов’язково негативне явище, а навпаки – вона може сприяти покращенню та зміцненню стосунків.

Висновки до розділу 2

У ході нашої роботи, ми проаналізували граматичні та лексико-семантичні особливості фразеологічних одиниць із словом «любов» в українській мові і класифікували її за системою, запропонованою Ш. Баллі та доповненою Виноградовим. Таким чином нам вдалось виявити спільні та відмінні граматичні та лексико-семантичні особливості таких одиниць.

Ми з'ясували, що серед фразеологізмів із структурою виразу в обох мовах переважають іменні, а серед фразеологізмів із структурою речення в обох мовах представлені приклади усіх типів речення (просто (односкладного та двоскладного) та складного), окрім безособового та складносурядного речень, які відсутні серед фразеологізмів англійської мови.

Нам також вдалось виділити спільні лексико-семантичні засоби серед фразеологізмів в обох мовах, такі як: сенсорні засоби та анімалістичний компонент, а також спільні для цих фразеологізмів ідеї. Крім того, зіставлення фразеологізмів зі словом «любов» допомогло знайти відмінні лексико-семантичні ознаки. Таким чином, у таких фразеологізмах в українській мові також наявний компонент їжі та сварки, а в англійській мові – релігійний компонент.

ВИСНОВКИ

Фразеологічна одиниця – складне та неподільне сполучення лексичних одиниць, яке, безумовно, є носієм культурних та історичних надбань народу, його цінностей та світогляду.

Дослідження фразеологічних одиниць зі словом «любов» залишається актуальним, оскільки кількість робіт на цю тему є малочисельною. Крім того, дослідження, які б включали аналіз таких українських фразеологізмів майже відсутні.

Здійснивши порівняльний аналіз граматичних та лексико-семантичних особливостей таких фразеологізмів в українській та англійській мовах, можемо зробити наступні висновки:

1. Розподіл фразеологізмів з компонентом любов за основними структурними типами є однорідний. Серед фразеологізмів в обох мовах переважають фразеологічні єдності (понад 78% в українській 62% в англійській). Також фразеологічні зрощення мають відносно однакове відсоткове значення (21,21 серед українських та 29,5 серед англійських). Найменш чисельними в обох мовах є фразеологічні сполучення (9,09% в українській мові та 8,2% в англійській мові)
2. За частинами мовами фразеологічні одиниці з компонентом любов теж поділяються рівномірно в обох досліджуваних мовах. Переважна більшість фразеологізмів представлена іменними фразеологізмами (60% серед таких сполучень в українській мові, та 85,71% в англійській).
3. В обох мовах серед фразеологізмів зі словом «любов» із граматичною структурою речення представлені усі види речень, окрім таких: простого безособового (відсутнє в англійській), складносурядного (відсутнє в англійській).
4. В обох мовах, українській та англійській, фразеологізми, що містять слово «любов», включають ряд спільних компонентів, такими є: «сенсорний» та анімалістичний компоненти.

5. Фразеологізми проявляються унікальністю в обох порівнюваних мовах. Так, наприклад, серед англійських фразеологізмів є релігійний компонент, який відсутній серед українських сполучень. Натомість серед українських фразеологізмів є компоненти сварки та їжі, які відсутні серед фразеологізмів зі словом «любов» в англійській мові.
6. Фразеологізми обох мов несуть певні спільні для обох народів ідеї та бачення любові, які можна виокремити у наступні види любові: безумовне кохання, корисливе кохання, велике кохання та кохання, яке неможливо приховати.

Таким чином, мету курсовою роботи було досягнуто, адже шляхом зіставного аналізу нам вдалось визначити граматичні особливості фразеологічних одиниць із словом «любов» та проаналізувати лексико-семантичні особливості таких фразеологізмів.

РЕЗЮМЕ

Метою даної курсової роботи є аналіз особливостей функціонування фразеологічних одиниць зі словом «любов» в українській та англійській мовах. Для аналізу було обрано 33 фразеологізми в українській мові та 61 фразеологізм в англійській. Для проведення аналізу було використано описовий та компонентний методи.

Результати дослідження показали, що українські та англійські фразеологізми зі словом "любов" мають спільні лексико-семантичні компоненти, наприклад, анімалістичний компонент, а також спільні для обох народів ідеї кохання, такі як ідея безумовного чи корисливого кохання.. Проте, у ході роботи було також виявлено відмінності у граматиці та лексико-семантичному складі фразеологізмів цих мов. Нам вдалось виділити компоненти притаманні лише одній з порівнюваних мов, такі як компонент їжі, наявний серед фразеологізмів української мови або релігійній компонент, представлений лише серед фразеологізмів англійської мови.

Результати, які ми отримали у ході нашої роботи, можуть бути корисні для подальшого дослідження фразеології української та англійської мов, для здійснення адекватного якісного перекладу, а також можуть бути використані при вивченні та викладанні іноземних мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. A. P. Cowie (Eds.). (1988). *Phraseology: theory, analysis, and applications*. Oxford: Clarendon Press.
2. Fayzullaevna T. M. (2022) Comparative analysis of phraseological units of the concept "love" in the english and uzbek languages. *Berlin studies transnational journal of science and humanities*. 2, 244-249.
3. M. Everaert. (2014). *Idioms: structural and psychological perspectives*. New York: Psychology Press.
4. S. Granger, F. Meunier (Eds.). (2008). *Phraseology: an interdisciplinary perspective*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.
5. Алефіренко М. Ф. (1987). *Теоретичні питання фразеології*. – Харків: Вища школа.
6. Антонюк Т. М., Стрижаковська О. С., Авдіковська Л. М. (2014). *Українська мова*. Чернівці : Друк-Арт.
7. Баран Я. А., Зимомря М. І. (1999). *Теоретичні основи фразеології*. Ужгород : Закарпат. обласна орг. Т-ва книголюбів України.
8. Баран Я. А., Зимомря М. І. (2004). *Фразеологія: знакові величини*. Вінниця : Нова Книга.
9. Васильченко В'ячеслав. (2000). *Українська фразеологія: Навч. посіб. для самост. Вивчення*. Київ : Тов-во "Знання" України.
10. Виноградов В. В. (1947). *Російська мова (Грамматическое учение о слове)*. Ленінград: Учпедгиз.
11. Гаврись В.І., Гамзюк М.В. (1995). *Асиметрія - джерело розвитку вигуків фразеологізмів*. Київ: КДЛУ.
12. Гамзюк М.В. (2000). *Особливості лексико-семантичних шляхів утворення фразеологічних одиниць*. Київ.: Видавничий центр КДЛУ.
13. Жуків В.П. (1978). *Семантика фразеологічних оборотів*. Моква: Просвітництво.

14. К. Баранцев (уклад.). (2005). Англо-український фразеологічний словник. Київ : Т-во "Знання".
15. Кунін А. В. (1972). Фразеологія сучасної англійської мови. Москва: Вища школа.
16. Мацюк З. (2013). Що сільце, то нове слівце: слов. фразеологізмів західного полісся. Луцьк : Вежа-Друк.
17. Мельник С. С. (2017). Лінгвістичні особливості англійських ідіом з компонентом love. Вісник Маріупольського державного університету. 17, 178–182.
18. Скрипник Л. Г. (1973). Фразеологія української мови. Київ.: Наукова думка.
19. Соболевська О. (2018). Українські фраземи й особливості їх творення. Київ: Львів. нац. ун-т ім. Ів. Франка Пед. коледж.

ДОДАТКИ

Додаток А. Фразеологізми з лексичною одиницею «любов» в українській мові

1. Взаємна любов - найкраща нагорода.
2. Влюбитися по самі помідори
3. До любові кому
4. Картошка не буряк, хто не влюбляється – послідній дурак
5. Кому щастить у картах, тому не щастить у коханні
6. Кохання міцне як вода, щедre як земля
7. Кохати – землю водою напувати
8. Любитися як голуб'ята
9. Любитися як коти
10. Любитися як коти
11. Любить, як вовк овечку
12. Любить, як кіт мишку
13. Любить, як собака палку
14. Любиш мене, люби і моїх товаришів
15. Любов живе в халупах, як і в палацах.
16. Любов з першого погляду
17. Любов і бідність важко приховати
18. Любов не купиш і не продаси
19. Любов породжує любов
20. Любов та кашель не приховаєш
21. Любов у курені
22. Любов'ю сит не будеш
23. Немає любові без ревнощів
24. Немає пеньонзів – немає любові
25. Нужда у вікно, а любов у двері

26. По вуха влюбитися
27. Сваритися – любитися
28. Старої любові й іржа не їсть
29. Там помічають багато недоліків, де мало люблять
30. Хто дітей не має, той любові не знає
31. Хто чубиться, той любиться
32. Чим більше сваряться, тим більше любляться
33. Шлях щирого кохання ніколи не буває рівним

***Додаток Б. Фразеологізми з лексичною одиницею «любов» в
англійській мові***

1. A man has choice to begin love, but not to end it
2. As much love as there between the old cow and the haystack
3. Be crossed in love
4. Be deep in love
5. Be head over ears in love
6. Be out of love
7. Be up to the head and ears in love
8. Bear love
9. Bird of love
10. Calf-love
11. Course of true love never run smooth
12. Cupboard love
13. Each bird loves to hear himself sing
14. Fall in love
15. Fall out of love
16. Faults are think where love is thin
17. For love of the game
18. For love or money
19. For the love of
20. For the love of the God

21. Forced love does not last
22. Give one`s love to one
23. Goddess of love
24. He knows not what love that has no children
25. Love affair
26. Love and a cottage
27. Love and cough cannot be hid
28. Love and poverty are hard to hide
29. Love at first sight
30. Love balm
31. Love cannot be forced
32. Love child
33. Love game
34. Love game
35. Love is neither bought nor sold
36. Love is never without jealousy
37. Love is the mother of love
38. Love is the reward of love
39. Love lives in cottages as well as in courts
40. Love me, love my dog
41. Love of gain
42. Love one as the devil loves apples
43. Love one`s own way
44. Love set
45. Love should not be all on one side
46. Love to the moon and back
47. Love will creep where it may not go
48. Love's labour lost
49. Lucky at curds, unlucky in love
50. Make love to one

51. Man may love his house well without riding on the ridge
52. One love drives out another
53. Puppy-love
54. Send one`s love to one
55. The hurt that once truly loves never forgets
56. The later love comes, the more it burns
57. The sow loves bran better then roses
58. There`s no love lost between them
59. True love-knot
60. Unkindness destroys love
61. When poverty enters the door, love will fly out of the window